

2024/1499

29.5.2024

ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) 2024/1499 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 7ης Μαΐου 2024

σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας στον τομέα της ίσης μεταχείρισης προσώπων ανεξαρτήτως της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής τους, της ίσης μεταχείρισης προσώπων σε θέματα εργασίας και απασχόλησης ανεξαρτήτως θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού αυτών, της ίσης μεταχείρισης γυναικών και ανδρών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης και όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών, και την τροποποίηση των οδηγιών 2000/43/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 19 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽¹⁾,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽²⁾,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η ισότητα και η απαγόρευση των διακρίσεων αναγνωρίζονται ως ουσιώδεις αξίες της Ένωσης στα άρθρα 2 και 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Τα άρθρα 8 και 10 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) προβλέπουν, αντίστοιχα, ότι η Ένωση οφείλει να επιδιώκει την προαγωγή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και την καταπολέμηση κάθε διάκρισης λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού σε όλες τις δράσεις της. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προστατεύει το δικαίωμα στη μη διακριτική μεταχείριση, το δικαίωμα στην ισότητα γυναικών και ανδρών και την ένταξη των ατόμων με αναπηρίες στα άρθρα 21, 23 και 26, αντίστοιχα. Η Ένωση έχει ήδη εκδώσει αρκετές οδηγίες καταπολέμησης των διακρίσεων.
- (2) Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι ο καθορισμός ελάχιστων απαιτήσεων για τη λειτουργία των φορέων για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης («φορείς ισότητας»), με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους και τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας τους, προκειμένου να ενισχυθεί η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης, όπως απορρέει από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ ⁽³⁾, 2000/43/ΕΚ ⁽⁴⁾, 2000/78/ΕΚ ⁽⁵⁾ και 2004/113/ΕΚ του Συμβουλίου ⁽⁶⁾.
- (3) Η οδηγία 79/7/ΕΟΚ αποσκοπεί στην καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης.
- (4) Η οδηγία 2000/43/ΕΚ θεσπίζει ένα πλαίσιο για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής.
- (5) Η οδηγία 2000/78/ΕΚ θεσπίζει ένα πλαίσιο για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, όσον αφορά την απασχόληση, την εργασία και την επαγγελματική κατάρτιση.

⁽¹⁾ Έγκριση της 10ης Απριλίου 2024 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

⁽²⁾ ΕΕ C 184 της 25.5.2023, σ. 71.

⁽³⁾ Οδηγία 79/7/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1978, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ ανδρών και γυναικών σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης (ΕΕ L 6 της 10.1.1979, σ. 24).

⁽⁴⁾ Οδηγία 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 2000, περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής τους καταγωγής (ΕΕ L 180 της 19.7.2000, σ. 22).

⁽⁵⁾ Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ L 303 της 2.12.2000, σ. 16).

⁽⁶⁾ Οδηγία 2004/113/ΕΚ του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2004, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών (ΕΕ L 373 της 21.12.2004, σ. 37).

- (6) Η οδηγία 2004/113/EK θεσπίζει ένα πλαίσιο για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών.
- (7) Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το πεδίο εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών δεν μπορεί να περιορίζεται στην απαγόρευση των διακρίσεων με βάση το γεγονός ότι το άτομο ανήκει είτε στο ένα είτε στο άλλο φύλο. Υπό το πρίσμα του σκοπού της και της φύσης των δικαιωμάτων που επιδιώκει να διαφυλάξει, έχει επίσης εφαρμογή στις διακρίσεις που απορρέουν από την αλλαγή φύλου (7).
- (8) Οι οδηγίες 2000/43/EK και 2004/113/EK απαιτούν από τα κράτη μέλη να ορίζουν έναν ή περισσότερους φορείς για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης, συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης, της παρακολούθησης και της υποστήριξης της ίσης μεταχείρισης όλων των προσώπων χωρίς διακρίσεις για τους λόγους που καλύπτονται από την αντίστοιχη οδηγία. Οι εν λόγω οδηγίες απαιτούν από τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι οι αρμοδιότητες των εν λόγω φορέων περιλαμβάνουν την παροχή ανεξάρτητης βοήθειας στα θύματα, τη διεξαγωγή ανεξάρτητων ερευνών όσον αφορά τις διακρίσεις, τη δημοσίευση ανεξάρτητων εκθέσεων και τη διατύπωση συστάσεων για κάθε θέμα που αφορά τέτοιες διακρίσεις.
- (9) Οι οδηγίες 2006/54/EK (8) και 2010/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (9) προβλέπουν επίσης τον καθορισμό φορέων ισότητας για την προώθηση, την ανάλυση, την παρακολούθηση και την υποστήριξη της ίσης μεταχείρισης όλων των προσώπων ασχέτως φύλου.
- (10) Όλα τα κράτη μέλη έχουν ορίσει φορείς ισότητας δυνάμει των οδηγιών 2000/43/EK και 2004/113/EK. Έχει τεθεί σε εφαρμογή ένα ποικιλόμορφο σύστημα φορέων ισότητας, ενώ έχουν προκύψει και ορθές πρακτικές. Ωστόσο, πολλοί φορείς ισότητας αντιμετωπίζουν δυσχέρειες, ιδίως όσον αφορά τους πόρους, την ανεξαρτησία και τις εξουσίες που χρειάζονται για να εκτελούν τα καθήκοντά τους.
- (11) Οι οδηγίες 2000/43/EK και 2004/113/EK αφήνουν ευρύ περιθώριο διακριτικής ευχέρειας στα κράτη μέλη όσον αφορά τη δομή και τη λειτουργία των φορέων ισότητας. Το αποτέλεσμα είναι σημαντικές διαφορές μεταξύ των φορέων ισότητας στα κράτη μέλη, όσον αφορά την εντολή, τις αρμοδιότητες, τη δομή, τους πόρους και την επιχειρησιακή λειτουργία τους. Ως εκ τούτου, αυτό σημαίνει ότι η προστασία από τις διακρίσεις διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών.
- (12) Αν και οι οδηγίες 79/7/ΕΟΚ και 2000/78/EK δεν απαιτούν από τα κράτη μέλη να ορίζουν φορείς ισότητας για την αντιμετώπιση των θεμάτων που καλύπτονται από τις εν λόγω οδηγίες, υπάρχουν φορείς ισότητας που έχουν αρμοδιότητα για τα θέματα αυτά στα περισσότερα κράτη μέλη, όπου αυτό προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο. Ωστόσο, αυτό δεν συμβαίνει σε όλα τα κράτη μέλη, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχουν διαφορετικά επίπεδα προστασίας κατά των διακρίσεων στην Ένωση όσον αφορά τα θέματα που καλύπτονται από τις εν λόγω οδηγίες.
- (13) Για να διασφαλιστεί ότι οι φορείς ισότητας μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικά στην επιβολή των οδηγιών 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/EK, 2000/78/EK και 2004/113/EK με την προώθηση της ίσης μεταχείρισης, την πρόληψη των διακρίσεων και την παροχή βοήθειας στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη σε όλα τα άτομα και τις ομάδες που υφίστανται διακρίσεις σε ολόκληρη την Ένωση, είναι αναγκαίο να θεσπιστούν ελάχιστα πρότυπα για τη λειτουργία των εν λόγω φορέων και να διευρυνθεί η εντολή τους, ώστε να συμπεριλάβει και τα θέματα που καλύπτονται από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ και 2000/78/EK. Τα ελάχιστα πρότυπα που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία λαμβάνουν υπόψη τη σύσταση (ΕΕ) 2018/951 της Επιτροπής (10), με βάση ορισμένες από τις διατάξεις της και την προσέγγιση που προτείνει. Επίσης βασίζονται και σε άλλες σχετικές πράξεις, όπως η αναθεωρημένη γενική σύσταση πολιτικής αριθ. 2 σχετικά με τους φορείς ισότητας, η οποία εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας, και οι αρχές των Παρισίων σχετικά με το καθεστώς των εθνικών θεσμικών οργάνων ανθρώπινων δικαιωμάτων που υιοθέτησαν τα Ηνωμένα Έθνη και οι οποίες εφαρμόζονται στους εθνικούς οργανισμούς ανθρώπινων δικαιωμάτων.

(7) Απόφαση του Δικαστηρίου, της 30ής Απριλίου 1996, Ρ κατά S και Cornwall County Council, C-13/94, ECLI:EU:C:1996:170· απόφαση του Δικαστηρίου, της 7ης Ιανουαρίου 2004, Κ.Β. κατά National Health Service Pensions Agency and Secretary of State for Health, C-117/01, ECLI:EU:C:2004:7· απόφαση του Δικαστηρίου, της 27ης Απριλίου 2006, Sarah Margaret Richards κατά Secretary of State for Work and Pensions, C-423/04, ECLI:EU:C:2006:256· απόφαση του Δικαστηρίου, της 26ης Ιουνίου 2018, MB κατά Secretary of State for Work and Pensions, C-451/16, ECLI:EU:C:2018:492.

(8) Οδηγία 2006/54/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για την εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης (ΕΕ L 204 της 26.7.2006, σ. 23).

(9) Οδηγία 2010/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 2010, για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν αυτοτελή επαγγελματική δραστηριότητα και για την κατάργηση της οδηγίας 86/613/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 180 της 15.7.2010, σ. 1).

(10) Σύσταση (ΕΕ) 2018/951 της Επιτροπής, της 22ας Ιουνίου 2018, σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας (ΕΕ L 167 της 4.7.2018, σ. 28).

- (14) Όσον αφορά τα θέματα που καλύπτονται από τις οδηγίες 2006/54/ΕΚ και 2010/41/ΕΕ, στην οδηγία (ΕΕ) 2024/1500 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁾ προβλέπονται τα ίδια ελάχιστα πρότυπα για τη λειτουργία των φορέων ισότητας.
- (15) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται στη δράση των φορέων ισότητας όσον αφορά τα θέματα που καλύπτονται από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ. Οι ελάχιστες απαιτήσεις που ορίζονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να αφορούν μόνο τη λειτουργία των φορέων ισότητας και δεν θα πρέπει να διευρύνουν το ουσιαστικό ή το προσωπικό πεδίο εφαρμογής των εν λόγω οδηγιών.
- (16) Όταν προωθούν την ίση μεταχείριση, προλαμβάνουν τις διακρίσεις, συλλέγουν δεδομένα σχετικά με τις διακρίσεις και παρέχουν συνδρομή σε θύματα σύμφωνα με τη παρούσα οδηγία, είναι σημαντικό οι φορείς ισότητας να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στις διατομεακές διακρίσεις, οι οποίες νοούνται ως διακρίσεις λόγω φύλου σε συνδυασμό με οποιονδήποτε άλλο λόγο ή λόγους διακρίσεων που προστατεύονται από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ ή 2004/113/ΕΚ.
- (17) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίσουν έναν ή περισσότερους φορείς για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία. Τα κράτη μέλη μπορούν να κατανέμουν τις αρμοδιότητες μεταξύ περισσότερων του ενός φορέων ισότητας, για παράδειγμα αναθέτοντας σε έναν φορέα την πρόληψη των διακρίσεων, την προώθηση της ίσης μεταχείρισης και τη συνδρομή στα θύματα διακρίσεων και σε έναν άλλο αρμοδιότητες λήψης αποφάσεων. Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει τις αρμοδιότητες των επιθεωρήσεων εργασίας ή άλλων φορέων επιβολής, καθώς και την αυτονομία και τον ρόλο των κοινωνικών εταίρων.
- (18) Οι φορείς ισότητας μπορούν να εκπληρώνουν αποτελεσματικά τον ρόλο τους μόνο εάν είναι σε θέση να ενεργούν με πλήρη ανεξαρτησία χωρίς καμία εξωτερική επιρροή. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν μια σειρά μέτρων που θα συντελέσουν στην ανεξαρτησία των φορέων ισότητας. Οι φορείς ισότητας που ασκούν αρμοδιότητα που καθορίζεται στην παρούσα οδηγία μπορούν να αποτελούν μέρος ενός υπουργείου ή άλλης οργανωτικής οντότητας, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχουν οι αναγκαίες διασφαλίσεις για τη διασφάλιση της εκτέλεσης των καθηκόντων τους κατά τρόπο ανεξάρτητο από πολιτική, οικονομική, θρησκευτική ή οποιαδήποτε άλλη επιρροή. Ειδικότερα, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους οι φορείς ισότητας θα πρέπει να διατηρούν την ανεξαρτησία τους από κάθε εξωτερική επιρροή, είτε άμεση είτε έμμεση, και να μη ζητούν ούτε να λαμβάνουν οδηγίες από οιονδήποτε. Σε ευθυγράμμιση με τους στόχους της παρούσας οδηγίας και εντός του ισχύοντος νομικού πλαισίου, οι φορείς ισότητας θα πρέπει να είναι σε θέση να διαχειρίζονται τους οικονομικούς και λοιπούς πόρους τους, μεταξύ άλλων επιλέγοντας και διευθύνοντας το προσωπικό τους, και να είναι σε θέση να καθορίζουν τις προτεραιότητές τους. Τα μέλη του προσωπικού που συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων ή κατέχουν διευθυντική θέση, είτε μόνιμη είτε προσωρινή, όπως ο προϊστάμενος ή ο αναπληρωτής προϊστάμενος του φορέα ισότητας και, κατά περίπτωση, τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου, θα πρέπει να είναι ανεξάρτητα, να διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα για τη θέση τους και να επιλέγονται με διαφανείς διαδικασίες. Η διαφάνεια στη διαδικασία αυτή μπορεί να διασφαλιστεί, για παράδειγμα, με τη δημοσίευση των προκηρύξεων για κενές θέσεις.
- (19) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η εσωτερική δομή των φορέων ισότητας, όπως η εσωτερική οργάνωση και οι διαδικασίες τους, επιτρέπει την ανεξάρτητη και, κατά περίπτωση, αμερόληπτη άσκηση των διάφορων αρμοδιοτήτων τους, θεσπίζοντας τις κατάλληλες διασφαλίσεις όταν οι φορείς ισότητας έχουν δυνητικά αντικρουόμενα καθήκοντα, ιδίως όταν ορισμένα από τα καθήκοντα αυτά επικεντρώνονται στη στήριξη θυμάτων. Οι φορείς ισότητας θα πρέπει ειδικότερα να ενεργούν αμερόληπτα κατά τη διεξαγωγή έρευνας ή την αξιολόγηση μιας υπόθεσης, ιδίως όταν ο φορέας ισότητας διαθέτει δεσμευτικές εξουσίες λήψης αποφάσεων.
- (20) Όταν ο φορέας ισότητας αποτελεί μέρος φορέα πολλαπλών καθηκόντων, όπως ένας διαμεσολαβητής με ευρύτερη εντολή ή εθνικός οργανισμός ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η εσωτερική δομή του εν λόγω φορέα πολλαπλών καθηκόντων θα πρέπει να εγγυάται την αποτελεσματική άσκηση του ειδικού καθήκοντος περί ισότητας.
- (21) Μέσω των οικείων εθνικών δημοσιονομικών διαδικασιών τους, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας λαμβάνουν επαρκείς πόρους στους οποίους περιλαμβάνεται ειδικευμένο προσωπικό, κατάλληλες εγκαταστάσεις και υποδομές για την αποτελεσματική εκτέλεση καθενός από τα καθήκοντά τους σε αποδεκτούς χρόνους ή εντός των προθεσμιών που ορίζει το εθνικό δίκαιο. Η λήψη αυτών των επαρκών πόρων είναι το κλειδί για την αποτελεσματική λειτουργία των φορέων ισότητας και την εκπλήρωση των καθηκόντων τους. Είναι σημαντικό, όταν ανατίθενται νέες αρμοδιότητες στους φορείς ισότητας, τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί και άλλοι πόροι τους εξακολουθούν να τους επιτρέπουν να εκτελούν τα καθήκοντά τους και να ασκούν αποτελεσματικά τις αρμοδιότητές τους.

⁽¹⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2024/1500 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2024, σχετικά με πρότυπα για τους φορείς ισότητας στον τομέα της ίσης μεταχείρισης και των ίσων ευκαιριών μεταξύ γυναικών και ανδρών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης, και για την τροποποίηση των οδηγιών 2006/54/ΕΚ και 2010/41/ΕΕ (ΕΕ L, 2024/1500, 29.5.2024, EL: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj>).

- (22) Είναι σημαντικό η διάθεση χρηματοδοτικών πόρων να παραμένει σταθερή, να προγραμματίζεται σε πολυετή βάση και να επιτρέπει στους φορείς ισότητας να καλύπτουν δαπάνες που μπορεί να είναι δύσκολο να προβλεφθούν, όπως σε περίπτωση αύξησης των καταγγελιών, των δικαστικών εξόδων και της χρήσης αυτοματοποιημένων συστημάτων. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι να δοθεί προσοχή στις ευκαιρίες και τους κινδύνους που παρουσιάζει η χρήση αυτοματοποιημένων συστημάτων, συμπεριλαμβανομένης της τεχνητής νοημοσύνης. Ειδικότερα, οι φορείς ισότητας θα πρέπει να διαθέτουν τους δέοντες ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους. Οι εν λόγω πόροι θα πρέπει, ιδίως, να καθιστούν δυνατή τη χρήση από τους φορείς ισότητας αυτοματοποιημένων συστημάτων για τις εργασίες τους, αφενός, και, αφετέρου, την αξιολόγηση από αυτούς των εν λόγω συστημάτων ως προς τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες κατά των διακρίσεων. Όταν ο φορέας ισότητας αποτελεί μέρος φορέα πολλαπλών καθηκόντων, θα πρέπει να εξασφαλίζονται οι αναγκαίοι πόροι για την άσκηση του καθήκοντος περί ισότητας.
- (23) Οι φορείς ισότητας, μαζί με άλλους φορείς, όπως οι κοινωνικοί εταίροι και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ενέχουν κεντρικό ρόλο στην πρόληψη των διακρίσεων και στην προώθηση της ισότητας. Για να αντιμετωπίσουν τις διαρθρωτικές πιέσεις των διακρίσεων και για να συντελέσουν στην κοινωνική αλλαγή, οι φορείς ισότητας θα πρέπει να διαθέτουν εξουσία ώστε να ασκούν δραστηριότητες για την πρόληψη των διακρίσεων για τους λόγους και στους τομείς που καλύπτονται από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ και για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να περιλαμβάνουν την ανταλλαγή ορθών πρακτικών, θετικών δράσεων και τρόπων ενσωμάτωσης της ισότητας μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών οντοτήτων και την παροχή σε αυτές κατάρτισης, ενημέρωσης, συμβουλών, καθοδήγησης και υποστήριξης. Έχει επίσης ζωτική σημασία οι φορείς ισότητας να έχουν επικοινωνία με τους σχετικούς συμφεροντούχους και να συμμετέχουν σε δημόσιο διάλογο.
- (24) Πέρα από την πρόληψη, κεντρικό καθήκον των φορέων ισότητας είναι η παροχή συνδρομής στα θύματα διακρίσεων. Τα θύματα θα πρέπει να θεωρείται ότι περιλαμβάνουν όλα τα άτομα που θεωρούν ότι έχουν υποστεί διακρίσεις, όπως αναφέρεται στο άρθρο 4 της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ, στο άρθρο 2 της οδηγίας 2000/43/ΕΚ, στο άρθρο 2 της οδηγίας 2000/78/ΕΚ ή στο άρθρο 4 της οδηγίας 2004/113/ΕΚ. Κάθε πρόσωπο μπορεί να είναι θύμα διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού και θα πρέπει να επωφελείται από τη συνδρομή των φορέων ισότητας από πρώιμο στάδιο, ανεξάρτητα από το αν έχει διαπιστωθεί η διάκριση. Η συνδρομή αυτή θα πρέπει πάντα να περιλαμβάνει τουλάχιστον την παροχή βασικών πληροφοριών στους καταγγέλλοντες, όπως πληροφορίες σχετικά με το αν η καταγγελία θα αρχειοθετηθεί ή εάν συντρέχουν λόγοι ώστε να δοθεί συνέχεια, εκτός εάν η καταγγελία έχει υποβληθεί ανώνυμα. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για τον καθορισμό των τρόπων με τους οποίους ο φορέας ισότητας θα ενημερώνει τους καταγγέλλοντες, όπως το χρονοδιάγραμμα της διαδικασίας ή οι διαδικαστικές εγγυήσεις έναντι επαναλαμβανόμενων ή καταχρηστικών καταγγελιών.
- (25) Για να διασφαλιστεί ότι όλα τα θύματα μπορούν να υποβάλλουν καταγγελία, θα πρέπει να είναι δυνατή η υποβολή καταγγελιών με διάφορους τρόπους. Σύμφωνα με τη σύσταση (ΕΕ) 2018/951, οι καταγγελίες θα πρέπει να μπορούν να υποβάλλονται σε γλώσσα της επιλογής του καταγγέλλοντος, η οποία να είναι διαδεδομένη στο κράτος μέλος όπου βρίσκεται ο φορέας ισότητας. Για την αντιμετώπιση μίας από τις αιτίες της μη υποβολής καταγγελίας, συγκεκριμένα του φόβου αντιποίνων, οι φορείς ισότητας θα πρέπει να ενημερώνουν τα θύματα σχετικά με τους εφαρμοστέους κανόνες εμπιστευτικότητας.
- (26) Για να προσφέρουν τη δυνατότητα ταχείας, οικονομικά προσιτής, εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν τη δυνατότητα των μερών να αναζητούν εναλλακτική επίλυση διαφορών από τον ίδιο τον φορέα ισότητας ή από άλλη υπάρχουσα αρμόδια οντότητα. Κατά την επιλογή άλλης αρμόδιας οντότητας, είναι σημαντικό να λαμβάνονται υπόψη οι οντότητες που έχουν συσταθεί σε μόνιμη βάση και να διασφαλίζεται ότι το πρόσωπο ή τα πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για τη διαδικασία της επίλυσης είναι ανεξάρτητα και αμερόληπτα και διαθέτουν την απαραίτητη εμπειρογνωμοσύνη. Η εξωδικαστική επίλυση διαφορών είναι πιθανότερο να οδηγήσει σε επιτυχή έκβαση όταν γίνεται με τη σύμφωνη γνώμη των μερών. Η δυνατότητα να ζητούν ανεξάρτητες συμβουλές ή να εκπροσωπούνται ή να επικουρούνται από τρίτο μέρος, όπως οι κοινωνικοί εταίροι, μπορεί επίσης να είναι χρήσιμη για τα μέρη, σε οποιοδήποτε στάδιο της εναλλακτικής επίλυσης της διαφοράς τους. Η απουσία επίλυσης, για παράδειγμα επειδή ένα εκ των μερών απέρριψε το αποτέλεσμα, δεν θα πρέπει να εμποδίζει τα μέρη να ενεργούν στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίζουν τις λεπτομέρειες της διαδικασίας εναλλακτικής επίλυσης διαφορών σύμφωνα με το εθνικό **δίκαιο** και πρακτική.
- (27) Όταν οι φορείς ισότητας έχουν υπόνοιες για πιθανή παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης κατά τα οριζόμενα στις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ ή 2004/113/ΕΚ, θα πρέπει να μπορούν να διεξάγουν έρευνες, ιδίως κατόπιν καταγγελίας είτε με δική τους πρωτοβουλία.

- (28) Τα αποδεικτικά στοιχεία είναι καθοριστικός παράγοντας για να διαπιστωθεί εάν υπήρξε πράγματι περιστατικό διάκρισης και αυτά συνήθως δεν βρίσκονται στην κατοχή του θύματος. Οι φορείς ισότητας θα πρέπει συνεπώς να έχουν δυνατότητα πρόσβασης στις πληροφορίες που χρειάζονται προκειμένου να διαπιστώσουν αν επήλθε διάκριση και να συνεργάζονται με άλλους αρμόδιους φορείς στους οποίους μπορούν να περιλαμβάνονται οι οικείες δημόσιες υπηρεσίες, όπως οι επιθεωρήσεις εργασίας ή οι επιθεωρήσεις εκπαίδευσης, και οι κοινωνικοί εταίροι. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν κατάλληλο πλαίσιο για την άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας, σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες και διαδικασίες. Τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέτουν σε άλλον αρμόδιο φορέα, σύμφωνα με το εθνικό **δίκαιο** και πρακτική, τη διεξαγωγή ερευνών. Προκειμένου να αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη των διαδικασιών, ο εν λόγω αρμόδιος φορέας θα πρέπει να παρέχει στον φορέα ισότητας, κατόπιν αιτήματός του, πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα της έρευνας όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία.
- (29) Οι φορείς ισότητας θα πρέπει να είναι σε θέση να τεκμηριώνουν την αξιολόγησή τους για την καταγγελία με βάση τα αποδεικτικά στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίζουν τη νομική φύση της αξιολόγησης, η οποία μπορεί να είναι μη δεσμευτική γνωμοδότηση ή δεσμευτική απόφαση. Και στις δύο περιπτώσεις θα πρέπει να αναφέρεται το σκεπτικό της αξιολόγησης και, όπου ενδείκνυται, να περιλαμβάνονται μέτρα για την αποκατάσταση οιασδήποτε παραβίασής της αρχής της ίσης μεταχείρισης διαπιστώθηκαν και για την πρόληψη νέων περιστατικών, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τη διαφορετική φύση των γνωμοδοτήσεων και των αποφάσεων. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα του έργου των φορέων ισότητας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν κατάλληλους μηχανισμούς για την εφαρμογή των γνωμοδοτήσεων και την επιβολή των αποφάσεων.
- (30) Με στόχο την ευαισθητοποίηση σχετικά με το έργο τους και το δικαίωμα για την ισότητα και το δικαίωμα κατά των διακρίσεων, οι φορείς ισότητας θα πρέπει να είναι σε θέση να δημοσιεύουν τουλάχιστον τις περιλήψεις όσων γνωμοδοτήσεων και αποφάσεών τους κρίνουν ότι έχουν ιδιαίτερη σημασία.
- (31) Οι φορείς ισότητας θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να ενεργούν στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών προκειμένου να συμβάλλουν στη διασφάλιση της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης κατά τα οριζόμενα στις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ. Οι εν λόγω δικαστικές διαδικασίες μπορούν να διεξάγονται σε δικαστήρια ή ισοδύναμα όργανα αρμόδια για ζητήματα ίσης μεταχείρισης και διακρίσεων, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και πρακτική. Το εθνικό δίκαιο και πρακτική σχετικά με το παραδεκτό των προσφυγών και ιδίως κάθε όρος έννομου συμφέροντος δεν μπορούν να εφαρμόζονται κατά τρόπο που θα μπορούσε να υπονομεύσει την αποτελεσματικότητα του δικαιώματος των φορέων ισότητας να ενεργούν. Η εξουσία να διεξάγουν έρευνες και να λαμβάνουν αποφάσεις και το δικαίωμα να ενεργούν στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών που παρέχονται στους φορείς ισότητας δυνάμει της παρούσας οδηγίας αναμένεται να διευκολύνουν την πρακτική εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων των οδηγιών 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ σχετικά με το βάρος της απόδειξης και την υπεράσπιση των δικαιωμάτων. Υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, οι φορείς ισότητας θα είναι σε θέση να διαπιστώνουν πραγματικά περιστατικά από τα οποία μπορεί να τεκμαίρεται η ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης διάκρισης, εκπληρώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 8 της οδηγίας 2000/43/ΕΚ, στο άρθρο 10 της οδηγίας 2000/78/ΕΚ και στο άρθρο 9 της οδηγίας 2004/113/ΕΚ. Ως εκ τούτου, η στήριξη που παρέχουν οι φορείς ισότητας δυνάμει της παρούσας οδηγίας θα διευκολύνει την πρόσβαση των θυμάτων στη δικαιοσύνη. Θα πρέπει να είναι δυνατόν για τους φορείς ισότητας να επιλέγουν τις υποθέσεις στις οποίες αποφασίζουν να δώσουν δικαστική συνέχεια και να συμβάλλουν στην ορθή ερμηνεία και εφαρμογή της νομοθεσίας περί ίσης μεταχείρισης.
- (32) Όταν οι φορείς ισότητας έχουν την εξουσία να λαμβάνουν δεσμευτικές αποφάσεις, θα πρέπει να έχουν την εξουσία να ενεργούν ως διάδικοι σε διαδικασίες επιβολής ή δικαστικού ελέγχου των εν λόγω αποφάσεων. Οι φορείς ισότητας θα πρέπει επίσης να μπορούν να υποβάλλουν παρατηρήσεις στα δικαστήρια, για παράδειγμα καταθέτοντας τη γνωμάτευσή τους, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και πρακτική.
- (33) Το δικαίωμα των φορέων ισότητας να ενεργούν στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών μπορεί να λάβει διάφορες μορφές στα διαφορετικά εθνικά νομικά πλαίσια. Επομένως, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιλέγουν, ανάλογα με το εθνικό δίκαιο και **πρακτική**, μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες μορφές δράσης για τους φορείς ισότητας: να ενεργούν για λογαριασμό ενός ή περισσότερων θυμάτων, ή προς υποστήριξη ενός ή περισσότερων θυμάτων, ή να κινούν δικαστικές διαδικασίες ιδίω ονόματι.
- (34) Οι φορείς ισότητας θα πρέπει να μπορούν να δρουν για λογαριασμό ή προς υποστήριξη των θυμάτων, κατά περίπτωση με την έγκρισή τους, επιτρέποντάς τους να έχουν πρόσβαση στη δικαιοσύνη όταν τα διαδικαστικά και οικονομικά εμπόδια ή ο φόβος θυματοποίησης συχνά αποθαρρύνουν τα θύματα. Όταν οι φορείς ισότητας ενεργούν για λογαριασμό ενός ή περισσότερων θυμάτων, εκπροσωπούν τα θύματα ενώπιον του δικαστηρίου. Όταν οι φορείς ισότητας ενεργούν προς υποστήριξη ενός ή περισσότερων θυμάτων, μετέχουν σε δικαστικές διαδικασίες που κινούν τα θύματα, προς στήριξη της αγωγής.

- (35) Ορισμένες περιπτώσεις διακρίσεων είναι δύσκολο να αντιμετωπιστούν, επειδή δεν υπάρχει καταγγέλλον που να κινεί ο ίδιος την υπόθεση. Στην απόφασή του στην υπόθεση C-54/07 ⁽¹²⁾, η οποία κινήθηκε από φορέα ισότητας ιδίω ονόματι, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι μπορεί να διαπιστωθεί η ύπαρξη διάκρισης ακόμη και αν δεν υπάρχει ταυτοποιημένο θύμα. Ως εκ τούτου, προκειμένου να καταπολεμηθούν οι διακρίσεις προς το δημόσιο συμφέρον, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να προβλέπουν ότι οι φορείς ισότητας οφείλουν να είναι σε θέση να ενεργούν ιδίω ονόματι σε ορισμένες περιπτώσεις διακρίσεων, για παράδειγμα λόγω της πληθώρας ή της σοβαρότητας υποθέσεων ή της ανάγκης για νομική αποσαφήνιση, εκλαμβάνόμενων ως ένδειξη ότι η διάκριση είναι διαρθρωτικού ή συστηματικού χαρακτήρα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να ορίζουν, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο και πρακτική, ότι, σε τέτοιες περιπτώσεις διακρίσεων, απαιτείται ο εναγόμενος να είναι ταυτοποιημένο πρόσωπο ή οντότητα.
- (36) Για να διασφαλιστεί ο σεβασμός των ατομικών δικαιωμάτων, τα κράτη μέλη θα πρέπει να πλαισιώνουν τις εξουσίες των φορέων ισότητας με κατάλληλες διαδικαστικές εγγυήσεις οι οποίες θα διασφαλίζουν ότι τυγχάνουν της δέουσας προστασίας το δικαίωμα εμπιστευτικότητας και οι γενικές αρχές του δικαίου, όπως το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, το δικαίωμα υπεράσπισης και το δικαίωμα δικαστικού ελέγχου δεσμευτικών αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων στις οποίες ο φορέας ισότητας ενεργεί ως διάδικος ή για λογαριασμό διαδίκου στο πλαίσιο διαδικασίας ενώπιον δικαστηρίου. Τα κράτη μέλη μπορούν, για παράδειγμα, να προσφέρουν εξεμύθια σε μάρτυρες και σε πληροφοριοδότες δημόσιου συμφέροντος ως σημαντικό μέσο ενθάρρυνσης για καταγγελίες περιπτώσεων διακρίσεων.
- (37) Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας σχετικά με το δικαίωμα των φορέων ισότητας να ενεργούν στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών δεν μεταβάλλουν τα δικαιώματα των θυμάτων ή των ενώσεων, οργανώσεων ή λοιπών νομικών οντοτήτων που επιβάλλουν τα δικαιώματα των θυμάτων που έχουν, σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζει το εθνικό δίκαιο, έννομο συμφέρον να διασφαλίζουν την τήρηση των οδηγιών 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ, όπως ορίζεται στις εν λόγω οδηγίες, ακόμη και όταν τα εν λόγω θύματα, ενώσεις, οργανώσεις ή λοιπές νομικές οντότητες εμπλέκονται σε δικαστικές ή διοικητικές διαδικασίες ή και τα δύο.
- (38) Η αποτελεσματικότητα του έργου των φορέων ισότητας εξαρτάται επίσης από τη δυνατότητα των ομάδων που διατρέχουν κίνδυνο διακρίσεων να έχουν πλήρη πρόσβαση στις υπηρεσίες τους. Στη δεύτερη έρευνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις μειονότητες και τις διακρίσεις που διεξήγαγε ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το 71 % των ατόμων που ανήκουν σε εθνοτικές μειονότητες ή σε μειονοτικές ομάδες μεταναστών δηλώνει ότι δεν γνωρίζει καμία οργάνωση που να παρέχει στήριξη ή συμβουλές σε θύματα διακρίσεων. Ένα βασικό βήμα για τη στήριξη αυτής της πρόσβασης είναι τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι οι άνθρωποι γνωρίζουν τα δικαιώματά τους και είναι ενημερωμένοι για την ύπαρξη των φορέων ισότητας και για τις υπηρεσίες που αυτοί προσφέρουν. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις μειονεκτούσες ομάδες και τις ομάδες των οποίων η πρόσβαση στις εν λόγω πληροφορίες μπορεί να παρεμποδίζεται, για παράδειγμα λόγω δυσχερούς οικονομικής κατάστασης, ηλικίας, αναπηρίας, μορφωτικού επιπέδου, εθνικότητας, καθεστώτος διαμονής ή λόγω έλλειψης πρόσβασης σε διαδικτυακά εργαλεία.
- (39) Θα πρέπει να διασφαλίζεται για όλους η πρόσβαση στις υπηρεσίες και τις δημοσιεύσεις των φορέων ισότητας σε ισότιμη βάση. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να εντοπίζονται και να αντιμετωπίζονται πιθανά εμπόδια στην πρόσβαση στις υπηρεσίες των φορέων ισότητας. Οι υπηρεσίες θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν στους καταγγέλλοντες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διασφαλίζουν, χωρίς να θίγεται η αυτονομία των περιφερειακών και τοπικών αρχών, ότι οι υπηρεσίες των φορέων ισότητας είναι διαθέσιμες για όλα τα δυνητικά θύματα ανά την επικράτειά τους, για παράδειγμα με τη σύσταση τοπικών γραφείων, συμπεριλαμβανομένων κινητών μονάδων, τη χρήση εργαλείων επικοινωνίας, τη διοργάνωση τοπικών εκστρατειών ή τη συνεργασία με τοπικούς εκπροσώπους ή οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ή συμβεβλημένους επαγγελματίες.
- (40) Προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία σε όλες τις υπηρεσίες και δραστηριότητες των φορέων ισότητας, είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί η προσβασιμότητα, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹³⁾, και να διασφαλιστούν εύλογες προσαρμογές σύμφωνα με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία της 13ης Δεκεμβρίου 2006. Προς τον σκοπό αυτόν, οι φορείς ισότητας θα πρέπει να διασφαλίζουν τη φυσική και ψηφιακή προσβασιμότητα με την πρόληψη και την άρση των εμποδίων που ενδέχεται να αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία κατά την πρόσβαση στις υπηρεσίες και τις πληροφορίες των φορέων ισότητας, καθώς και να παρέχουν εύλογες προσαρμογές, προβαίνοντας στις αναγκαίες και κατάλληλες τροποποιήσεις και προσαρμογές, εφόσον απαιτείται σε συγκεκριμένη περίπτωση.

⁽¹²⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 2008, Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding v Firma Feryn NV, C-54/07, ECLI:EU:C:2008:397.

⁽¹³⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2019/882 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις απαιτήσεις προσβασιμότητας προϊόντων και υπηρεσιών, ΕΕ L 151 της 7.6.2019, σ. 70.

- (41) Η παροχή της δυνατότητας στους φορείς ισότητας να συντονίζονται και να συνεργάζονται τακτικά σε διάφορα επίπεδα και σε μακροπρόθεσμη βάση είναι καίριας σημασίας για την αμοιβαία μάθηση, τη συνοχή και τη συνέπεια, και μπορεί να διευρύνει την εμπέδωση και τον αντίκτυπο του έργου τους. Οι φορείς ισότητας θα πρέπει να συνεργάζονται, στο πλαίσιο των **αντίστοιχων** πεδίων αρμοδιότητάς τους, με άλλους φορείς ισότητας στο ίδιο κράτος μέλος, καθώς και με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο, όπως δικτυα φορέων ισότητας σε ενωσιακό επίπεδο, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, αρχές προστασίας δεδομένων, κοινωνικοί εταίροι, επιθεωρήσεις εργασίας και εκπαίδευσης, φορείς επιβολής του νόμου, οργανισμοί με αρμοδιότητα σε εθνικό επίπεδο για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, εθνικές στατιστικές υπηρεσίες, αρχές που διαχειρίζονται κονδύλια της Ένωσης, εθνικά σημεία επαφής για τους Ρομά, φορείς καταναλωτών και εθνικοί ανεξάρτητοι μηχανισμοί για την προώθηση, την προστασία και την παρακολούθηση της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.
- (42) Οι φορείς ισότητας εκπληρώνουν πλήρως τον ρόλο τους ως εμπειρογνώμονες στον τομέα της ίσης μεταχείρισης ούτε να συμβάλλουν στην ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου εάν ζητείται έγκαιρα η γνώμη τους κατά τη διαδικασία χάραξης πολιτικής για θέματα που σχετίζονται με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν διαδικασίες για να διασφαλίζουν αυτήν την διαβούλευση εγκαίρως και θα πρέπει, όταν οι φορείς ισότητας το κρίνουν απαραίτητο, να τους επιτρέπουν να συντάσσουν συστάσεις και να τις δημοσιεύουν εγκαίρως ώστε να λαμβάνονται υπόψη.
- (43) Τα δεδομένα για την ισότητα έχουν ζωτική σημασία για την ενημέρωση, την ευαισθητοποίηση των πολιτών, την ποσοτικοποίηση των διακρίσεων, την παρουσίαση των τάσεων συναρτήσει του χρόνου, την απόδειξη της ύπαρξης διακρίσεων, την αξιολόγηση της εφαρμογής της νομοθεσίας για την ισότητα, την απόδειξη της ανάγκης για θετική δράση και τη συμβολή στη χάραξη τεκμηριωμένων πολιτικών. Οι φορείς ισότητας μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη δεδομένων για την ισότητα, για παράδειγμα με τη διοργάνωση συζητήσεων στρογγυλής τραπέζης στις οποίες συμμετέχουν όλες οι σχετικές οντότητες. Οι φορείς ισότητας θα πρέπει επίσης να συλλέγουν και να αναλύουν δεδομένα σχετικά με τις δικές τους δραστηριότητες, να μπορούν να διεξάγουν έρευνες και, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, να έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης και χρήσης στατιστικών στοιχείων σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται από τον φορέα ισότητας θα πρέπει να ανωνυμοποιούνται ή, όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, να ψευδωνυμοποιούνται.
- (44) Οι φορείς ισότητας θα πρέπει να εγκρίνουν πρόγραμμα εργασίας με τις προτεραιότητες και τις μελλοντικές τους δραστηριότητες, ώστε να μπορούν να διασφαλίζουν τη συνέπεια των διάφορων συνιστωσών του έργου τους σε βάθος χρόνου και να αντιμετωπίζουν συστηματικά ζητήματα διακρίσεων που εμπίπτουν στην εντολή τους στο πλαίσιο ενός μακροπρόθεσμου σχεδίου δράσης.
- (45) Εκτός από τη δημοσίευση ετήσιας έκθεσης δραστηριοτήτων, οι φορείς ισότητας θα πρέπει να δημοσιεύουν τακτικά έκθεση η οποία περιλαμβάνει γενική αξιολόγηση της κατάστασης όσον αφορά τις διακρίσεις που εμπίπτουν στην εντολή τους στο οικείο κράτος μέλος, καθώς και άλλες εκθέσεις περί διακρίσεων.
- (46) Προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίοι όροι για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των κρατών μελών όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη λειτουργία των φορέων ισότητας που ορίζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να ανατεθούν εκτελεστικές αρμοδιότητες στην Επιτροπή για την κατάρτιση καταλόγου σχετικών δεικτών, βάσει των οποίων θα πρέπει να συλλέγονται τα δεδομένα. Οι εν λόγω δείκτες δεν θα πρέπει να αποσκοπούν στην κατάταξη ή την έκδοση ειδικών συστάσεων που απευθύνονται σε επιμέρους κράτη μέλη. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁴⁾.
- (47) Η παρούσα οδηγία καθορίζει ελάχιστες απαιτήσεις, δίνοντας έτσι στα κράτη μέλη τη δυνατότητα θέσπισης ή διατήρησης ευνοϊκότερων διατάξεων. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να χρησιμεύσει ως δικαιολογία για ενδεχόμενη υποβάθμιση σε σχέση με την σημερινή κατάσταση στα κράτη μέλη.
- (48) Κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από φορείς ισότητας δυνάμει της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να διενεργείται σε πλήρη συμμόρφωση με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁵⁾. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα καθήκοντα των φορέων ισότητας καθορίζονται με σαφήνεια στη νομοθεσία, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679. Οι φορείς ισότητας θα πρέπει να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μόνο στον βαθμό που απαιτείται για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Τα φυσικά πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία θα πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τα δικαιώματά τους ως υποκειμένων των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των μέσων έννομης προστασίας που έχουν στη διάθεσή τους σε εθνικό επίπεδο.

⁽¹⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

⁽¹⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1).

- (49) Όταν, για την εκπλήρωση των καθηκόντων των φορέων ισότητας, απαιτείται η επεξεργασία των ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι το εθνικό δίκαιο σέβεται την ουσία του δικαιώματος στην προστασία των δεδομένων και προβλέπει κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για τη διασφάλιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων, σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679. Οι εν λόγω διασφαλίσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, εσωτερικές πολιτικές και μέτρα για τη διασφάλιση της ελαχιστοποίησης των δεδομένων, μεταξύ άλλων μέσω της ανωνυμοποίησης των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον είναι δυνατόν· την ψευδωνυμοποίηση και την κρυπτογράφηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· την πρόληψη της μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης και διαβίβασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα· και τη διασφάλιση ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν υποβάλλονται σε επεξεργασία για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από αυτό που απαιτείται για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία.
- (50) Η παρούσα οδηγία βασίζεται στους κανόνες που ορίζονται στις οδηγίες 2000/43/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ με τη θέσπιση ενισχυμένων προτύπων για τη λειτουργία των φορέων ισότητας. Ως εκ τούτου, οι διατάξεις σχετικά με τους φορείς ισότητας των οδηγιών 2000/43/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ θα πρέπει να διαγραφούν.
- (51) Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στη διασφάλιση της λειτουργίας των φορέων ισότητας σύμφωνα με ελάχιστα πρότυπα, με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους και τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας τους, ώστε να ενισχυθεί η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη, αλλά μπορεί μάλλον, λόγω της κλίμακας και των αποτελεσμάτων του, να επιτευχθεί καλύτερα σε ενωσιακό επίπεδο, η Ένωση μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως καθορίζεται στο άρθρο 5 ΣΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία, η οποία αυτοπεριορίζεται στον καθορισμό ελάχιστων προτύπων, δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την επίτευξη αυτού του στόχου.
- (52) Ζητήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 42 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ⁽¹⁶⁾, η γνώμη του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων, που γνωμοδότησε στις 2 Φεβρουαρίου 2023 ⁽¹⁷⁾,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Σκοπός, αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία καθορίζει ελάχιστες απαιτήσεις για τη λειτουργία των φορέων ισότητας, με σκοπό τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους και τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας τους, προκειμένου να ενισχυθεί η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης, όπως απορρέει από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ.
2. Οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται στα κράτη μέλη και τα καθήκοντα των φορέων ισότητας δυνάμει της παρούσας οδηγίας καλύπτουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ.

Άρθρο 2

Ορισμός φορέων ισότητας

1. Τα κράτη μέλη ορίζουν έναν ή περισσότερους φορείς («φορείς ισότητας») για την άσκηση των αρμοδιοτήτων που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία.
2. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις αρμοδιότητες των επιθεωρήσεων εργασίας ή άλλων αρχών επιβολής, ούτε τα δικαιώματα και τα προνόμια των κοινωνικών εταίρων σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και πρακτική, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις συλλογικές συμβάσεις και την εκπροσώπηση και υπεράσπιση σε δικαστικές διαδικασίες.

⁽¹⁶⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ (ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 39).

⁽¹⁷⁾ ΕΕ C 64 της 21.2.2023, σ. 46.

Άρθρο 3

Ανεξαρτησία

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα για να διασφαλίσουν ότι οι φορείς ισότητας εκτελούν τα καθήκοντά τους και ασκούν τις αρμοδιότητές τους ανεξάρτητα και ανεπηρέαστα και ότι δεν ζητούν ούτε λαμβάνουν οδηγίες εν προκειμένω από την κυβέρνηση ή από οποιαδήποτε άλλη δημόσια ή ιδιωτική οντότητα. Σε ευθυγράμμιση με τους στόχους της παρούσας οδηγίας και εντός του ισχύοντος νομικού πλαισίου, οι φορείς ισότητας είναι σε θέση να διαχειρίζονται τους δικούς τους οικονομικούς και άλλους πόρους και να λαμβάνουν τις αποφάσεις τους όσον αφορά την εσωτερική τους δομή, τη λογοδοσία, το προσωπικό και τα οργανωτικά τους θέματα.
2. Τα κράτη μέλη προβλέπουν διαφανείς διαδικασίες για την επιλογή, τον διορισμό, την ανάκληση και την ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων των μελών του προσωπικού των φορέων ισότητας που συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων ή που κατέχουν διευθυντική θέση και, κατά περίπτωση, των μελών του διοικητικού συμβουλίου, ώστε να διασφαλίζεται η επάρκεια και η ανεξαρτησία τους.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας διαμορφώνουν εσωτερική δομή που διασφαλίζει την ανεξάρτητη και, κατά περίπτωση, αμερόληπτη άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η εσωτερική δομή των φορέων πολλαπλών καθηκόντων εγγυάται την αποτελεσματική άσκηση του ειδικού καθήκοντος περί ισότητας.

Άρθρο 4

Πόροι

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν, σύμφωνα με τις εθνικές τους δημοσιονομικές διαδικασίες, ότι κάθε φορέας ισότητας διαθέτει τους ανθρώπινους, τεχνικούς και οικονομικούς πόρους που είναι αναγκαίοι προκειμένου να εκτελεί όλα τα καθήκοντά του και να ασκεί τις όλες αρμοδιότητές του αποτελεσματικά σε σχέση με τους λόγους που ορίζονται και τους τομείς που καλύπτονται από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ, μεταξύ άλλων όταν ο φορέας ισότητας είναι μέρος φορέα πολλαπλών καθηκόντων.

Άρθρο 5

Ευαισθητοποίηση, πρόληψη και προώθηση

1. Τα κράτη μέλη υιοθετούν ενδεδειγμένα μέτρα, όπως στρατηγικές, για την ευαισθητοποίηση του γενικού πληθυσμού, σε ολόκληρη την επικράτεια τους, επικεντρωνόμενα ιδιαίτερω στα άτομα και τις ομάδες που κινδυνεύουν να αποτελέσουν αντικείμενο διακρίσεων, όσον αφορά τα δικαιώματα δυνάμει των οδηγιών 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ και στην ύπαρξη φορέων ισότητας και τις υπηρεσίες που παρέχουν.
2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας διαθέτουν εξουσία να ασκούν δραστηριότητες για την πρόληψη των διακρίσεων και την προώθηση της ίσης μεταχείρισης, όπως απορρέει από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν, μεταξύ άλλων, να περιλαμβάνουν την προώθηση θετικών δράσεων και την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών φορέων, την παροχή σε αυτούς σχετικής κατάρτισης, συμβουλών και υποστήριξης, τη συμμετοχή σε δημόσιο διάλογο, την επικοινωνία με τους σχετικούς συμφεροντούχους, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών εταίρων, και την προώθηση της ανταλλαγής ορθών πρακτικών. Κατά την άσκηση των εν λόγω δραστηριοτήτων, οι φορείς ισότητας μπορούν να λαμβάνουν υπόψη ειδικές μειονεκτικές καταστάσεις που προκύπτουν από διατομεακές διακρίσεις, οι οποίες νοούνται ως διακρίσεις λόγω φύλου σε συνδυασμό με έναν ή περισσότερους λόγους διακρίσεων εκ των προστατευόμενων από την οδηγία 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ ή 2004/113/ΕΚ..
3. Τα κράτη μέλη και οι φορείς ισότητας εξετάζουν ενδεδειγμένα εργαλεία και μορφές επικοινωνίας για κάθε ομάδα-στόχο. Δίνουν ιδιαίτερη έμφαση σε ομάδες των οποίων η πρόσβαση σε πληροφορίες μπορεί να παρεμποδίζεται, για παράδειγμα λόγω της δυσχερούς της οικονομικής κατάστασης, ηλικίας, αναπηρίας, μορφωτικού επιπέδου, εθνικότητας ή καθεστώτος διαμονής ή λόγω έλλειψης πρόσβασής τους σε διαδικτυακά εργαλεία.

Άρθρο 6

Συνδρομή σε θύματα

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας μπορούν να παρέχουν βοήθεια στα φερόμενα θύματα κατά τα οριζόμενα στις παραγράφους 2 έως 4.

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως «θύματα» νοούνται όλα τα πρόσωπα τα οποία θεωρούν ότι έχουν υποστεί διακρίσεις κατά την έννοια του άρθρου 4 της οδηγίας 79/7/ΕΟΚ, του άρθρου 2 της οδηγίας 2000/43/ΕΚ, του άρθρου 2 της οδηγίας 2000/78/ΕΚ ή του άρθρου 4 της οδηγίας 2004/113/ΕΚ

2. Οι φορείς ισότητας πρέπει να είναι σε θέση να δέχονται καταγγελίες για διακρίσεις.
3. Οι φορείς ισότητας παρέχουν βοήθεια στα θύματα, αρχικά ενημερώνοντάς τα για τα ακόλουθα:
 - α) το νομικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένων συμβουλών που αφορούν ειδικά τη συγκεκριμένη τους περίπτωση,
 - β) τις υπηρεσίες που προσφέρει ο φορέας ισότητας και τις σχετικές διαδικαστικές πτυχές,
 - γ) τα διαθέσιμα μέσα έννομης προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας προσφυγής στα δικαστήρια,
 - δ) τους ισχύοντες κανόνες εμπιστευτικότητας και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και
 - ε) τη δυνατότητα παροχής ψυχολογικής ή άλλου είδους κατάλληλης στήριξης από άλλους φορείς ή οργανισμούς.
4. Οι φορείς ισότητας ενημερώνουν τους καταγγέλλοντες, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, αν η καταγγελία θα αρχειοθετηθεί ή εάν συντρέχουν λόγοι ώστε να δοθεί συνέχεια.

Άρθρο 7

Εναλλακτική επίλυση διαφορών

Οι φορείς ισότητας πρέπει να είναι σε θέση να προσφέρουν στα μέρη τη δυνατότητα να αναζητήσουν εναλλακτικό τρόπο για να επιλύσουν τη διαφορά τους. Μια τέτοια διαδικασία μπορεί να διεξάγεται από τον ίδιο τον φορέα ισότητας ή από άλλη αρμόδια οντότητα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και πρακτική· σε αυτήν την περίπτωση ο φορέας ισότητας μπορεί να διατυπώνει παρατηρήσεις προς την εν λόγω οντότητα. Η εν λόγω εναλλακτική επίλυση διαφορών μπορεί να λαμβάνει διάφορες μορφές, όπως διαμεσολάβηση ή συμβιβασμός, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και πρακτική. Η απουσία επίλυσης δεν εμποδίζει τα μέρη να ασκήσουν το δικαίωμά τους να ενεργούν στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι υπάρχει επαρκής προθεσμία παραγραφής ώστε να διασφαλίζεται ότι τα μέρη μιας διαφοράς έχουν πρόσβαση σε δικαστήριο, για παράδειγμα αναστέλλοντας την προθεσμία παραγραφής ενόσω τα μέρη συμμετέχουν σε εναλλακτική διαδικασία επίλυσης διαφορών.

Άρθρο 8

Έρευνες

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας διαθέτουν εξουσία να διεξάγουν έρευνα σχετικά με το αν έχει σημειωθεί παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης κατά τα οριζόμενα στις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΕ.
2. Τα κράτη μέλη παρέχουν πλαίσιο για τη διεξαγωγή των ερευνών που να επιτρέπει στους φορείς ισότητας να εξακριβώνουν τα πραγματικά περιστατικά των υποθέσεων. Ειδικότερα, το εν λόγω πλαίσιο παρέχει στους φορείς ισότητας πραγματικά δικαιώματα πρόσβασης στις πληροφορίες και στα έγγραφα που είναι αναγκαία προκειμένου να πιστοποιήσουν εάν έχει πράγματι γίνει διάκριση. Προβλέπει επίσης κατάλληλους μηχανισμούς για τη συνεργασία των φορέων ισότητας με τους σχετικούς δημόσιους φορείς για τον συγκεκριμένο σκοπό.
3. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να αναθέσουν σε άλλον αρμόδιο φορέα, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και πρακτική, τις εξουσίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2. Όταν ο εν λόγω αρμόδιος φορέας ολοκληρώσει τις έρευνές του, παρέχει στον φορέα ισότητας, κατόπιν αιτήματός του, πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματά τους.
4. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι έρευνες δυνάμει της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου και του άρθρου 9 ούτε κινούνται ούτε συνεχίζονται ενόσω εκκρεμούν δικαστικές διαδικασίες για την ίδια υπόθεση.

Άρθρο 9

Γνωμοδοτήσεις και αποφάσεις

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας διαθέτουν εξουσία να παρέχουν και να τεκμηριώνουν την εκτίμησή τους για την εκάστοτε υπόθεση, στοιχειοθετώντας τα πραγματικά περιστατικά και περιλαμβάνοντας αιτιολογημένο συμπέρασμα σχετικά με την ύπαρξη διάκρισης. Τα κράτη μέλη καθορίζουν εάν αυτό θα υλοποιείται με μη δεσμευτικές γνωμοδοτήσεις ή με δεσμευτικές αποφάσεις.

2. Κατά περίπτωση, τόσο οι μη δεσμευτικές γνωμοδοτήσεις όσο και οι δεσμευτικές αποφάσεις περιλαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα για την αποκατάσταση των παραβιάσεων της αρχής της ίσης μεταχείρισης που έχουν ενδεχομένως διαπιστωθεί και για την πρόληψη νέων περιστατικών. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν κατάλληλους μηχανισμούς για την παρακολούθηση της συνέχειας που δίνεται στις μη δεσμευτικές γνωμοδοτήσεις, όπως οι υποχρεώσεις ανατροφοδότησης, και για την επιβολή των δεσμευτικών αποφάσεων.
3. Οι φορείς ισότητας δημοσιεύουν τουλάχιστον την περίληψη των γνωμοδοτήσεων και των αποφάσεών τους που κρίνουν ότι έχουν ιδιαίτερη σημασία.

Άρθρο 10

Δικαστική προσφυγή

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας έχουν το δικαίωμα να ενεργούν στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών για ζητήματα αστικού και διοικητικού δικαίου που αφορούν την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης κατά τα οριζόμενα στις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ όπως προβλέπεται στις παραγράφους 2 έως 4 του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και πρακτική περί του παραδεκτού των προσφυγών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τους κανόνες για την υποχρεωτική λήψη έγκρισης από το θύμα.
2. Το δικαίωμα του φορέα ισότητας να ενεργούν στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών περιλαμβάνει το δικαίωμα υποβολής παρατηρήσεων στο δικαστήριο, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και πρακτική.
3. Το δικαίωμα του φορέα ισότητας να ενεργούν στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών περιλαμβάνει επίσης τουλάχιστον ένα από τα ακόλουθα δικαιώματα:
 - α) το δικαίωμα να κινεί δικαστικές διαδικασίες για λογαριασμό ενός ή περισσότερων θυμάτων,
 - β) το δικαίωμα να συμμετέχει σε δικαστικές διαδικασίες υπέρ ενός ή περισσότερων θυμάτων ή
 - γ) το δικαίωμα να κινεί δικαστικές διαδικασίες ιδίω ονόματι προς υπεράσπιση του δημόσιου συμφέροντος.
4. Το δικαίωμα του φορέα ισότητας να ενεργεί στο πλαίσιο δικαστικών διαδικασιών περιλαμβάνει το δικαίωμα να ενεργεί ως διάδικος σε διαδικασίες επιβολής ή δικαστικού ελέγχου δεσμευτικών αποφάσεων, στις περιπτώσεις που οι φορείς ισότητας εξουσιοδοτούνται να λαμβάνουν τέτοιες αποφάσεις σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1.

Άρθρο 11

Διαδικαστικές εγγυήσεις

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, στις διαδικασίες που αναφέρονται στα άρθρα 6 έως 10, προστατεύονται τα δικαιώματα υπεράσπισης των εμπλεκόμενων φυσικών και νομικών προσώπων. Οι δεσμευτικές αποφάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 9 υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Άρθρο 12

Ισότιμη πρόσβαση

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν σε όλους την πρόσβαση στις υπηρεσίες και τις δημοσιεύσεις των φορέων ισότητας σε ισότιμη βάση.
2. Οι φορείς ισότητας εγγυώνται ότι δεν υπάρχουν εμπόδια στην υποβολή καταγγελιών, έχοντας για παράδειγμα τη δυνατότητα να λαμβάνουν καταγγελίες προφορικά, γραπτά και ηλεκτρονικά.
3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας παρέχουν δωρεάν τις υπηρεσίες τους στους καταγγέλλοντες, σε ολόκληρη την επικράτεια τους, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών και απομακρυσμένων περιοχών.

Άρθρο 13

Προσβασιμότητα και εύλογες προσαρμογές για άτομα με αναπηρία

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την προσβασιμότητα και παρέχουν εύλογες προσαρμογές στα άτομα με αναπηρία, ώστε να διασφαλίζεται η ισότιμη πρόσβασή τους σε όλες τις υπηρεσίες και δραστηριότητες των φορέων ισότητας, συμπεριλαμβανομένων της παροχής βοήθειας σε θύματα, της διεκπεραίωσης καταγγελιών, της εναλλακτικής επίλυσης διαφορών, της ενημέρωσης και των δημοσιεύσεων, καθώς και των δραστηριοτήτων πρόληψης, προώθησης και ευαισθητοποίησης.

Άρθρο 14

Συνεργασία

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας διαθέτουν κατάλληλους μηχανισμούς για να συνεργάζονται, στο πλαίσιο των αντίστοιχων πεδίων αρμοδιοτήτων τους, με άλλους φορείς ισότητας εντός του ίδιου κράτους μέλους, καθώς και με σχετικές δημόσιες και ιδιωτικές οντότητες, συμπεριλαμβανομένων των επιθεωρήσεων εργασίας, των κοινωνικών εταίρων και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, καθώς και σε άλλα κράτη μέλη και σε ενωσιακό και διεθνές επίπεδο.

Άρθρο 15

Διαβούλευση

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν διαδικασίες για να διασφαλίσουν ότι η κυβέρνηση και άλλες σχετικές δημόσιες αρχές διαβουλεύονται εγκαίρως με τους φορείς ισότητας σχετικά με τη νομοθεσία, την πολιτική, τη διαδικασία και τα προγράμματα που σχετίζονται με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ.

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας έχουν το δικαίωμα να διατυπώνουν συστάσεις για τα συγκεκριμένα θέματα, να δημοσιεύουν τις συστάσεις και να ζητούν ανατροφοδότηση σχετικά με τις συστάσεις αυτές.

Άρθρο 16

Συλλογή δεδομένων και πρόσβαση σε δεδομένα για την ισότητα

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας συλλέγουν δεδομένα σχετικά με τις δραστηριότητές τους με σκοπό την κατάρτιση των εκθέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 17 στοιχεία β) και γ).

Τα δεδομένα που συλλέγονται από τους φορείς ισότητας αναλύονται με βάση τους λόγους και τους τομείς που καλύπτονται από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ και σύμφωνα με τους δείκτες που αναφέρονται στο άρθρο 18 της παρούσας οδηγίας. Τυχόν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται ανωνυμοποιούνται ή, εφόσον αυτό δεν είναι δυνατόν, ψευδωνυμοποιούνται.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας μπορούν να διεξάγουν ανεξάρτητες έρευνες σχετικά με τις διακρίσεις.

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας δύνανται να έχουν πρόσβαση σε στατιστικά στοιχεία σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, όταν οι φορείς ισότητας κρίνουν ότι οι τα λόγω στατιστικά στοιχεία είναι αναγκαία για τη συνολική αξιολόγηση της κατάστασης όσον αφορά τις διακρίσεις στο κράτος μέλος, καθώς και για την κατάρτιση των εκθέσεων για τις οποίες γίνεται λόγος στο άρθρο 17 στοιχείο γ) της παρούσας οδηγίας.

4. Τα κράτη μέλη επιτρέπουν στους φορείς ισότητας να διατυπώνουν συστάσεις ως προς το ποια δεδομένα πρέπει να συλλέγονται σε σχέση με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ, απευθυνόμενες σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων αρχών, των κοινωνικών εταίρων, των εταιρειών και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να επιτρέπουν στους φορείς ισότητας να εκτελούν συντονιστικό ρόλο στη συλλογή δεδομένων περί ισότητας.

Άρθρο 17

Εκθέσεις και στρατηγικός σχεδιασμός

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας:

- α) εγκρίνουν πρόγραμμα εργασίας στο οποίο καθορίζονται οι προτεραιότητες και οι μελλοντικές δραστηριότητές τους,
- β) καταρτίζουν και δημοσιοποιούν ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων, η οποία περιλαμβάνει τον ετήσιο προϋπολογισμό, το προσωπικό και τα οικονομικά στοιχεία τους, και
- γ) δημοσιεύουν μία ή περισσότερες εκθέσεις, με συστάσεις, τουλάχιστον ανά τετραετία, σχετικά με την κατάσταση της ίσης μεταχείρισης και των διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένων πιθανών διαρθρωτικών ζητημάτων, στο κράτος μέλος τους.

Άρθρο 18

Παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων

1. Έως τις 19 Ιουνίου 2026, η Επιτροπή καταρτίζει, με εκτελεστική πράξη, κατάλογο κοινών δεικτών για τη λειτουργία των φορέων ισότητας που έχουν οριστεί δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Κατά την κατάρτιση των δεικτών, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει συμβουλές από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων και από δίκτυα φορέων ισότητας σε ενωσιακό επίπεδο. Οι δείκτες καλύπτουν τους ανθρώπινους, τεχνικούς και οικονομικούς πόρους, την ανεξάρτητη λειτουργία, την προσβασιμότητα και την αποτελεσματικότητα των φορέων ισότητας, καθώς και εξελίξεις στην εντολή, τις εξουσίες ή τη δομή τους, διασφαλίζοντας τη συγκρισιμότητα, την αντικειμενικότητα και την αξιοπιστία των δεδομένων που συλλέγονται σε εθνικό επίπεδο. Οι δείκτες δεν αποσκοπούν στην κατάταξη ή την έκδοση ειδικών συστάσεων προς επιμέρους κράτη μέλη.

Η εκτελεστική πράξη εκδίδεται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης που προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφος 2.

2. Έως τις 19 Ιουνίου 2031, και στη συνέχεια ανά 5 έτη, τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή όλες τις σχετικές πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας. Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν τουλάχιστον δεδομένα σχετικά με τη λειτουργία των φορέων ισότητας και λαμβάνουν υπόψη τις εκθέσεις που συντάσσουν οι φορείς ισότητας σύμφωνα με το άρθρο 17 στοιχεία β) και γ).

3. Η Επιτροπή συντάσσει έκθεση σχετικά με την εφαρμογή και τα πρακτικά αποτελέσματα της παρούσας οδηγίας, με βάση τις πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 και πρόσθετα σχετικά δεδομένα που συλλέγονται σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, κατά κύριο λόγο από φορείς ισότητας, δίκτυα φορέων ισότητας σε ενωσιακό επίπεδο, όπως το Equinet, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ή άλλους συμφεροντούχους, από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, κατά κύριο λόγο από δίκτυα φορέων ισότητας σε ενωσιακό επίπεδο και άλλους συμφεροντούχους. Η έκθεση εξετάζει την ανεξάρτητη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα των φορέων ισότητας στα κράτη μέλη με βάση τους δείκτες που καθορίζονται κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1.

Άρθρο 19

Διάλογος σχετικά με τη λειτουργία των φορέων ισότητας

1. Στο πλαίσιο της διαδικασίας παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων δυνάμει του άρθρου 18, και προκειμένου να ενισχυθεί ο διάλογος μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ένωσης και να διασφαλιστεί μεγαλύτερη διαφάνεια, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να καλεί την Επιτροπή σε ετήσια βάση να συζητά θέματα που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο σχετικά με τη λειτουργία των φορέων ισότητας που ορίζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας.

2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να εκφράζει τις απόψεις του σε ψηφίσματα σχετικά με τα θέματα που αναφέρονται στο άρθρο 18.

3. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη, κατά περίπτωση, τυχόν στοιχεία που προκύπτουν από τις απόψεις που εκφράζονται μέσω διαλόγου που διεξάγεται κατά το παρόν άρθρο, συμπεριλαμβανομένων τυχόν ψηφισμάτων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσον αφορά τα θέματα που αναφέρονται στο άρθρο 18, επίσης κατά την επανεξέταση της λειτουργίας της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 20

Ελάχιστες απαιτήσεις

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν διατάξεις που είναι ευνοϊκότερες από τις ελάχιστες απαιτήσεις που προβλέπει η παρούσα οδηγία.

2. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας δεν μπορεί, σε καμία περίπτωση, να αποτελέσει λόγο για μείωση του επιπέδου προστασίας κατά των διακρίσεων που παρέχουν ήδη τα κράτη μέλη για θέματα που διέπονται από τις οδηγίες 79/7/ΕΟΚ, 2000/43/ΕΚ, 2000/78/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ.

Άρθρο 21

Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι φορείς ισότητας μπορούν να συλλέγουν και να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα μόνο όταν είναι αναγκαίο για την εκπλήρωση καθήκοντος δυνάμει της παρούσας οδηγίας.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν οι φορείς ισότητας επεξεργάζονται τις ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679, έχουν προβλεφθεί κατάλληλα και συγκεκριμένα μέτρα για την προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων.

Άρθρο 22

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.
2. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

Άρθρο 23

Τροποποιήσεις των οδηγιών 2000/43/ΕΚ και 2004/113/ΕΚ

Το κεφάλαιο III της οδηγίας 2000/43/ΕΚ και το κεφάλαιο III της οδηγίας 2004/113/ΕΚ διαγράφονται. Οι αναφορές στους φορείς για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης που αναφέρονται στα εν λόγω κεφάλαια νοούνται ως αναφορές στους φορείς ισότητας που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 24

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία έως τις 19 Ιουνίου 2026. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις εν λόγω διατάξεις, αυτές περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια παραπομπή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της παραπομπής αυτής καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εθνικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπει η παρούσα οδηγία.

Άρθρο 25

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Το άρθρο 23 εφαρμόζεται από τη 19η Ιουνίου 2026.

Άρθρο 26

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 7 Μαΐου 2024.

Για το Συμβούλιο

Η Πρόεδρος

M.-C. LEROY